

Trender i psykososialt arbeidsmiljø og ytringsklima på installasjonsnivå

Tore Tjora

Førsteamanuensis ved Institutt for sosialfag
Universitetet i Stavanger
uis.no

15.06.2022

Universitetet
i Stavanger

Risikonivå i norsk petroleumsvirksomhet (RNNP)

- Data er hentet fra RNNP 2007 til og med 2019
- Styrker med RNNP
 - Mange spørsmål
 - Mange respondenter
 - Høy grad av stabilitet i spørsmålene over tid (ofte helt like formulering over flere år)
 - Høy grad av anonymitet
- Svakheter:
 - Ikke longitudinelt (på individnivå, jf anonymitet)
 - Selvutfylling (gjelder MYE forskning)
 - Hva kunne vi hatt: Objektive data. Hjerterate, arbeidstid, overtid, negative hendelser.

Bakgrunn: Safety voice

- Basert på RNNP 2017 data (n = 7505) fant vi:
- Safety voice var negativt assosiert med jobbkrav
- Safety voice var positivt assosiert med jobbmestring
- *MAO: Mestring øker sannsynlighet for å uttale seg om sikkerhet. For høye jobbkrav senker den.*

Mathisen, G.E.; Tjora, T.; Bergh, L.I.V. Speaking up about safety concerns in high-risk industries: Correlates of safety voice in the offshore oil rig sector. *Saf. Sci.* **2022**, *145*, 105487. [[CrossRef](#)]
<https://doi.org/10.1016/j.ssci.2021.105487>

Utfordringen:

- Hvordan ser man da på endring over tid, når man ikke vet HVEM som endrer seg, bare at NOE endrer seg.
- Jf. Rapporter som viser at et eller annet går opp eller ned er interessante i seg selv, men det er vanskelig å se etter trenger når man ikke har en bærende identitet over tid.

Forslag til løsning: Installasjonsnivå

- Fordeler

- Man kan si noe om trender over tid
- Kan gruppere personer i ulike definerte installasjoner

- Ulempe:

- WITHIN variasjon er ofte større enn BETWEEN variasjon: Det blir da ofte vanskelig å si noe om forskjeller.

Variabler (kun utvalg)

- Installasjonsid (tilfeldig nummer som er definert likt over tid)
- Spørsmål om individ har opplevd nedbemanning på sin arbeidsplass
- Spørsmål om individ har opplevd omstrukturering på sin arbeidsplass
- Kombinasjon av disse nedbemanning og omstrukturering
- "Safety climate index" (mer detaljert neste slide)
- "Psychosocial work environment index" (mer detaljert neste slide)
- Tid: konstruert ved å beregne gjennomsnitt (og lignende) på overnevnte variabler over de ulike årstall som er med.

Indekser:

- Safety climate index

- 9 spørsmål, 1 tom 5, Cronbach alpha=.78
- Eksempel:
 - I praksis går hensynet til produksjonen foran hensynet til HMS
 - Mangelfullt vedlikehold har ført til dårligere sikkerhet
 - Utstyret jeg trenger for å arbeide sikkert er lett tilgjengelig

- Psychosocial work environment index

- 13 spørsmål, 1 tom 5, Cronbach alpha=.83
- Eksempel:
 - Er det nødvendig å arbeide i et høyt tempo?
 - Jobber du så mye overtid at det er belastende?
 - Om du trenger det, kan du få støtte og hjelp i ditt arbeid fra din nærmeste leder?
 - Opplever du samarbeidsklimaet i din arbeidsenhet som oppmuntrende og støttende?

Oppsummering og diskusjon (1 av 2)

- Stabilt i psykososial arbeidsmiljø fra 2007 og 2019
- Økning sikkerhetsklima from 2007 to 2019
- MEN: Nedbemanning, omstrukturering og kombinasjonen av disse får mer "effekt" utover i perioden (større spredning)
- PS: Ikke sett på safety voice over tid

Oppsummering og diskusjon (2 av 2)

- Kan indikere økt behov for å monitorer sikkerhetsklima og psykososial arbeidsmiljø hos de arbeidere som opplever nedbemanning og/eller omstrukturering.
- Kan indikere et behov for å oppjustere betydningen av rapporterte psykososiale arbeidsmiljø og sikkerhetsklima hos de som opplever nedbemanning og/eller omstrukturering, særlig dersom man bruker denne informasjonen til å se etter sammenhenger eller risikovurdere faren for alvorlige hendelser.

Videre plan?

- Se på safety voice i longitudinelt perspektiv.
- Mer bruk av "objektive" data?
- BigData / AI?
- Kobling av objektive data og RNNP for å bedre predikere ønskede og uønskede hendelser (AI).

Takk for meg

- Bidragsytere til konsept, databehandling, manus og lignende presentasjonen er basert på:
 - Gro Ellen Mathisen, Professor i HR og organisasjonspsykologi, UiS
 - Tore Tjora, Førsteamanuensis i psykologi, UiS
 - Linn Iren Vestly Bergh, PhD, Seniorrådgiver organisatorisk sikkerhet, Petroleumstilsynet
 - Dr Aditya Jain, Associate Professor, Nottingham University Business School
 - Stavroula Leka, Full Professor of Work Organization & Well-being, Business School of University College, Cork, Ireland
- Spørsmål? Evt. kommentarer kan sendes til: tore.tjora@uis.no

Mathisen, G.E.; Tjora, T.; Bergh, L.I.V. Speaking up about safety concerns in high-risk industries: Correlates of safety voice in the offshore oil rig sector. *Saf. Sci.* **2022**, 145, 105487. [[CrossRef](#)]
<https://doi.org/10.1016/j.ssci.2021.105487>

